

2.4. Тотализиране на *границата*

Ако според Ал. Кьосев носещият се из поезията на Ботев глас на лирически субект е „тотален“ – безпрепятствено чуван както в достоверно-интимното пространство на диалога, така и във фикционално-визионерското пространство на екстатичната родина⁴⁰, – то гласът на Яворовия лирически субект отчаяно се удря в невидимите стени на възненавидяната от Ботев *пустиня*: пропастта, простираща се между „песента ще се пронесе / по гори и по долища – / горите ще я поемат, / долища ще я повторят“ и „аз гръдно викнах песен / на горестна самотност – и ехото отвърна / из пуцинаци стръмни“, сякаш не би могла да бъде запълнена от каквито и да е интертекстуални полагания. Т.е., в поезията на Яворов определено е налице непотушим *глас*, скланян обаче в плана на условността – про-чуването му е или отложено („извикал бих от дън гърди“), или страстно-категорично отхвърлено („няма да се дигна, да извикам / сковало ме, чудовището бди“).

Смятаме прокараната тук аналогия (по-точно контра-аналогия) между тоталната Ботева *гласовост* и сподадения от тотализиращата се *граница* Яворов *глас* за напълно уместна. Несъмнено, процесът на от-граждане, на солипсистично обособяване на лирически субект у Яворов пази някаква, и то не непременно изтъняла, връзка с тоталното гласово всепроникване у Ботев. Най-общо бихме могли да твърдим, че ако, стремейки се към заветното *там*, мощният Ботев *глас* преодолява всевъзможните *тукашни* пространства и успява да оживотвори *пустинята*, то, в противовес на него, *гласът* у Яворов никога не успява да пробие стеновостта на *тукашното* пространство (дори в „Павлета делия и Павлетица млада“ гръдно провикналият се герой е идентифициран именно като *глас* през *тежката порта*). Този *глас* е обречен да звучи *тук*, в *самотност неприветна* – една обреченост, характерна не само за „Песен на песента ми“, нито характеризирани